

กองทุนเวลาเพื่อสังคม (Time Bank Society)

สะสมเวลาแห่งความดี ด้วยจิตอาสา

“มนุษย์เรามีมากกว่าเงิน เรามีความสามารถ และมีเวลา”

นี่คือคำกล่าวของ ดร.เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ นักคิด นักเขียน อาจารย์มหาวิทยาลัย ที่ได้รับเชิญไปบรรยายทั้งในและต่างประเทศทั่วโลกกว่า 2,200 ครั้ง ใน 70 ประเทศ และปัจจุบันเป็นนักวิชาการอาวุโสของมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด (Harvard University)

ทุกคนมีเวลา และเราก็บริหารเวลาได้ แค่ จัดสรรเวลาของตัวเองให้ดี แล้วเราจะมีเวลา เหลือ ไปทำอะไรที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมได้ อีกมาก” ดร.เกรียงศักดิ์ทิ้งท้าย

ชวนมาบริจาคเวลาว่าง เดือนละ 3 ชั่วโมง

ดร.เกรียงศักดิ์เชื่อว่า คนเรามีความสามารถที่แตกต่างกัน และอาจนำความสามารถนั้นมาช่วยเหลือผู้อื่นได้ ผ่านการใช้เวลาว่างในชีวิตประจำวันที่มีอยู่ ซึ่งหากคนจำนวนมากสละเวลาว่างของตัวเองมา คนละนิดละหน่อย ก็จะเกิดเป็น “พลังเวลา” ที่มีคุณค่ามหาศาล หนุนนำให้สังคมของเรา แข็งแกร่งขึ้นมาได้

“หากวันนี้ทุกคนบริจาคเวลาว่างของตนอย่างน้อยเพียงเดือนละ 3 ชั่วโมง แล้วสามารถขยายไปอย่างน้อย 1,000,000 คน กองทุนเวลาเพื่อสังคม จะมีจำนวนเวลารวมถึง 3 ล้านชั่วโมงต่อเดือน และถ้าเป็น 30 ล้านคน เวลาในการทำงานจิตอาสาที่จะเพิ่มเป็น 90 ล้านชั่วโมงต่อเดือน ถือเป็นพลังของเวลาในการทำความดีเพื่อสังคมส่วนรวม ที่มีค่ามหาศาลมาก ซึ่งสามารถทำให้สังคมไทยน่าอยู่ยิ่งขึ้น อดภาระของภาครัฐได้ใน

ดร.เกรียงศักดิ์เป็นผู้มีความรู้ความสามารถอย่างเอกอุคนหนึ่งของประเทศไทย ท่านสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีด้วยเกียรตินิยมอันดับหนึ่ง มีปริญญาโทและเอกจากมหาวิทยาลัยชั้นนำของโลกหลายใบ แต่นอกจากจะมีความรู้ความสามารถเป็นหนึ่งแล้ว ท่านยังอุทิศทำงานจิตอาสาเพื่อสังคมไทยมาอย่างต่อเนื่องกว่า 30 ปี หนึ่งในนั้นคือการเป็นประธานและผู้ก่อตั้งโครงการกองทุนเวลาเพื่อสังคม (Time Bank Society) ซึ่งทำหน้าที่เชื่อมร้อยผู้รับและผู้ให้ไว้ด้วยกัน

“คนเรามีเวลา 24 ชั่วโมงเท่าๆ กัน แต่คนไทยจะเคยชินกับการบริจาคเงินไม่เป็นไร ตัวไม่ว่างก็บริจาคเงินแทนได้ แต่จริงๆ แล้ว

ระยะยาวและยังเป็นการแก้ไขปัญหาล้างคมที่ยั่งยืน ทำให้ล้างคมมีการกล่อมเกล่าให้เกิดความละมุนขึ้น การกระทบกระทั่งมีน้อยลง ล้างคมไทยก็จะกลายเป็นล้างคมที่มีคุณภาพ”

เมื่อ 30 ปีที่แล้ว การทำงานจิตอาสา ยังไม่ค่อยเป็นที่รู้จักในสังคมไทยมากนัก อุปสรรคใหญ่นี้ ดร.เกรียงศักดิ์ใช้วิธีการทั้งแนวกว้าง ให้ข้อมูลแนวทางการทำงานของกองทุนฯกระจายออกไปผ่านสื่อต่างๆ และแนวกแคบ ด้วยการใช้สื่อบุคคลที่มาทำงานจิตอาสาให้ช่วยบอกต่อกันไปแบบปากต่อปาก

หากแต่ด้วยอุปนิสัยของคนไทย ทำให้อุปสรรคที่แท้จริงของงานจิตอาสาคือ หนึ่งคนไทยไม่วางแผนการใช้เวลาในชีวิต มีเวลาแต่ให้ไม่ได้ สอง สัญญาแล้วไม่ทำ เพราะยึดถือว่ายึดหยุ่นได้ จึงไม่ค่อยทำตามที่สัญญา สาม ไม่มีวินัย สามารถยกเลิกสิ่งที่ตั้งใจได้ง่ายๆ

อย่างไรก็ตาม แม้อุปสรรคปัญหาในการทำงานจิตอาสาจะมีรอบด้าน แต่ด้วยเป้าหมายที่ชัดเจนในการสร้างจิตอาสาให้กลายเป็นแนวทางกระแสหลักในสังคม เกิดการตระหนักรู้ถึงความสำคัญของงาน

จิตอาสา ที่สุดในวันนี้ นอกจากบริษัทต่างๆ จะรวมใจกันทำงานจิตอาสาในลักษณะซีเอสอาร์ (CSR) แล้ว งานของกองทุนเวลาเพื่อสังคมก็พัฒนาตัวเองไปอีกขั้นเช่นเดียวกัน โดยปัจจุบันพัฒนารูปแบบเป็นแอปพลิเคชันให้ผู้ใช้และผู้รับสามารถสื่อสารความต้องการระหว่างกันได้โดยตรง

จัดข้อมูลจิตอาสาเป็นระบบ สื่อกันสมัยผ่านแอปพลิเคชัน

คุณจากรุวรรณ ขาญเดช ประธานฝ่ายกิจกรรม กลุ่มจิตอาสาเพื่อเด็กและเยาวชน โครงการกองทุนเวลาเพื่อสังคม ที่รับหน้าที่สานงานต่อจากผู้ก่อตั้งเล่าว่า กองทุนเวลาเพื่อสังคมมีระบบหรือวิธีการ ที่จะให้อาสาสมัครแต่ละคนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้อย่างสะดวกและเป็นไปตามความสนใจ โดยการใช้ช่องทางเว็บไซต์และออนไลน์แจ้งกิจกรรมที่มีความหลากหลายตามความสนใจของผู้คน ขณะที่กิจกรรมอีกส่วนจะเป็นการนำเสนอจากเหล่าจิตอาสา และผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือ ซึ่งล่าสุดได้พัฒนาเป็นการสื่อสารผ่านแอปพลิเคชันสื่อสารระหว่างผู้ใช้และผู้รับ (ขณะนี้อยู่ในระหว่างการพัฒนา)

กองทุนเวลาจะจัดระบบสารสนเทศ เพื่อเก็บข้อมูลเกี่ยวกับเวลาและกิจกรรมที่อาสาสมัครแต่ละคนได้ทำงานช่วยเหลือสังคมผ่านกองทุนฯ แล้วทำการคำนวณออกมาเป็นหน่วยคะแนนที่สามารถนับได้ ระดับคะแนนสะสมที่อาสาสมัครแต่ละคนได้รับ จะถูกใช้เป็นเกณฑ์ในการกำหนดรางวัลในรูปแบบต่างๆ เพื่อสร้างแรงจูงใจในการทำงานเพื่อสังคมต่อไป และจูงใจให้คนอื่น ๆ อยากเข้ามา ร่วมทำงานกับกองทุนฯ อย่างต่อเนื่อง

ตลอดจนการทำหน้าที่ในการจัดโครงการต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม โดยประสานกับหน่วยงานต่างๆ ที่ต้องการอาสาสมัครไปช่วยงาน เช่น โครงการห้องสมุดสำหรับคนจน โครงการหนังสือมือสอง โครงการอ่านหนังสือลงแผ่นซีดีให้

คนตาบอดฟัง โครงการสอนภาษาอังกฤษให้เด็กในชุมชน การให้คำปรึกษาด้านสุขภาพ และครอบครัว การช่วยซ่อมแซมที่อยู่อาศัย การสร้างสิ่งของถาวรให้แก่คนในชุมชน

“ช่วงที่ประเทศไทยเกิดสึนามิ น่าจะเป็นช่วงเวลาที่ทำให้คนไทยเข้าใจเรื่องงานจิตอาสามากขึ้น กองทุนเวลาเพื่อสังคมมีอาสาสมัครหลากหลายวัย หลากหลายกลุ่ม เราเชื่อว่าความสามารถฝึกได้ ความรู้เรียนได้ แต่คุณธรรมต้องปลูกฝังตั้งแต่ยังเล็ก ถ้าคนในครอบครัว ในชุมชน มีจิตอาสา รู้จักเสียสละความสุขส่วนตัวเพื่อประโยชน์ส่วนรวม สังคมแทบไม่ต้องอาศัยกฎหมายมาบังคับให้ต้องทำ”

สิ่งสำคัญที่ทางกองทุนเวลาเพื่อสังคมเน้นย้ำเสมอ คือ การลงมือปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความเข้าใจอย่างแท้จริง เพราะเชื่อว่าการให้ทำให้เกิดความซาบซึ้งและมีความสุข เป็นการให้ที่ต้องทุ่มแรงกายแรงใจของตนเองลงไป ไม่ใช่การให้แค่เงินทองแต่เพียงอย่างเดียว

“หากให้เงินเราจะมีความสุขในระดับหนึ่ง แต่ถ้าเราให้ด้วยการลงมือทำด้วยตัวเอง ความรู้สึกของเราจะลึกซึ้งยิ่งกว่า ช่วงที่เกิดน้ำท่วม เราจัดกิจกรรมบั้นอีเอ็มบอล ตอนนั้นมีจิตอาสาเยอะมาก เพราะเขาจะมาช่วงเวลาไหนก็ได้ สิ่งที่เห็นคือ ความเป็นครอบครัวเกิดขึ้นได้ในการทำเพื่อสังคม เพราะเขามากันทั้งครอบครัว ได้เห็นความรัก ความผูกพันในครอบครัว พ่อแม่ได้สอนลูกให้เป็นจิตอาสาตั้งแต่เด็ก ได้บอกลูกว่า ไม่ต้องรอให้เขาทำงานมีเงินก่อน แต่วันนี้ก็สามารถทำเพื่อสังคมได้ เด็กๆ ก็ภูมิใจ ฉะนั้นการทำเพื่อสังคมไม่ใช่แค่สังคมที่ได้ แต่ตัวเขาและครอบครัวก็ได้ด้วย”

คุณจรรุวรรณเล่าว่า ตัวอย่างของความคิดสร้างสรรค์ หนึ่งในกรให้ของกองทุนเวลาเพื่อสังคม เช่น การทำ “โครงการปากแห้งเพดานไหว” ช่วยเหลือเด็กๆ ที่เป็นโรคปากแห้งเพดานไหวให้มีชีวิตใหม่ที่ไม่ได้เริ่มจากการเปิดรับบริจาคระดมทุน แต่เป็นการระดมหมอและพยาบาลอาสา รวมถึงจิตอาสาที่จะพาน้องเข้ามารักษาตัวในกรุงเทพฯ จิตอาสาที่เปิดบ้านให้พัก จิตอาสาที่มารับช่วงต่อพาไปโรงพยาบาล จิตอาสาที่คอยดูแลระหว่างการพักฟื้น ตลอดจนจิตอาสาส่งตัวน้องกลับบ้าน ซึ่งทั้งหมดนี้ไม่ต้องใช้เงินมากมาย ใครมีอะไรก็มาช่วย ที่สำคัญไม่ต้องเป็นลักษณะที่หนึ่งคนแบกทุกอย่างหมด แต่ทุกคนมีส่วนมาช่วยกันได้

เพื่อให้เกิดความยั่งยืนในการทำกิจกรรม กองทุนเวลาเพื่อสังคมเห็นถึงความสำคัญในการทำความเข้าใจเกี่ยวกับกิจกรรมต่างๆ ของอาสาสมัคร นั่นหมายความว่า บางงานอาจใช้ใจอย่างเดียวไม่ได้ แต่ต้องอาศัยความรู้ด้วย เช่น การให้ความรู้กับอาสาสมัครก่อนเข้าไปทำกิจกรรมกับกลุ่มเยาวชนในสถานพินิจ รวมถึงตัวอาสาสมัครเองต้องประเมินศักยภาพ วัย เพศ รวมถึงเวลาของตนเองในการทำกิจกรรม เพื่อที่จะไม่กลายเป็นภาระในการทำกิจกรรมนั้นๆ อีกด้วย

เมื่อสังคมยังมีผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือ คุณจรรุวรรณมองว่า กิจกรรมด้านจิตอาสาที่จะยังคงมีอยู่ต่อไปอย่างยาวนาน สิ่งที่ทำให้งานจิตอาสาประสบความสำเร็จ นอกจากการจัดการที่ดี ความจริงใจในการช่วยเหลือไม่หวังเงินทองสิ่งใดแล้ว ปัจจัยสำคัญคือความเข้าใจของคนที่มาทำหน้าที่

จิตอาสา ที่รู้ว่างานจิตอาสาต้องเสียสละ ทั้งร่างกายแรงใจ ไม่ใช่งานสบาย บางครั้งต้องยอมเหนื่อย ยอมหิว ยอมสกปรกเลอะเทอะ เพื่อให้งานสำเร็จ

สำหรับคนที่ไม่กลัวลำบากกาย และอยากได้ความสุข ลองไปค้นหากิจกรรมที่เหมาะสมกับตัวเองได้ที่กองทุนเวลาเพื่อสังคม ไม่แน่ว่า 3 ชั่วโมงที่ใช้ไปในเดือนนี้ อาจเปลี่ยนคุณไปทั้งชีวิตก็เป็นได้